

U C H W A Ł A NR XXVIII/196/2021
RADY GMINY PISZCZAC
z dnia 29 listopada 2021r.

w sprawie przyjęcia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gminy Piszczac na rok 2022 z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021r. poz. 1372 ze zm.), art. 4¹ ust. 1, ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) oraz na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, Rada Gminy w Piszczacu uchwała, co następuje:

§ 1

Ustala się gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gminy Piszczac na rok 2022 z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Na finansowanie zadań wynikających z programu przeznaczają się środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4

Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Grzegorz Panasiuk

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Piszczac

I. Wstęp

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Niezwykle ważna jest edukacja społeczeństwa lokalnego a szczególnie dzieci i młodzieży na temat negatywnego skutku spożywania alkoholu oraz zażywania substancji psychoaktywnych. Będąc pod ich wpływem ludzie podejmują często ryzykowne zachowania, a z ich konsekwencji nie zdają sobie sprawy. Do konsekwencji zachowań ryzykownych należy w szczególności zaliczyć:

- bycie sprawcą i ofiarą przemocy, konflikty w szkole i domu,
- choroby układu krążenia, bóle, zatrucia,
- wypadki: drogowe i w wodzie,
- agresję, depresję, zaburzenia osobowości, samotność,
- utratę więzów z bliskimi, rozpad rodziny, osierocenie, biedę

W celu prowadzenia przez Gminę Piszczac działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu ustala się „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2022 zwany dalej Programem.

Przy konstruowaniu Programu na 2022 r. uwzględniono:

- cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia.
- diagnozy społecznej przeprowadzonej w maju 2018r na terenie gminy Piszczac.

W maju 2018r. została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych na podstawie której opracowano również strategię rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Piszczac.

Celem badania było przedstawienie aktualnych problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy domowej dotyczących Gminę Piszczac w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, uczniów oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem uzależnień od substancji psychoaktywnych. Zapoznanie się z problemami uczniów szkoły podstawowej oraz gimnazjalnej, szczególnie ich postaw i doświadczeń związanych z wybranymi zagrożeniami społecznymi oraz uzależnieniami. Poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym. W strategii znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego aktualne problemy alkoholowe, narkotykowe oraz przemocy domowej na terenie Gminy Piszczac wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do uczniów i mieszkańców gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka. Na podstawie diagnozy opracowano cel główny oraz cele szczegółowe dotyczące działań profilaktycznych na terenie gminy Piszczac.

II. Cel główny

Celem głównym Programu jest zmniejszenie rozmiarów istniejących problemów alkoholowych, zapobieganie powstawaniu nowych oraz innych uzależnień a także zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki tych problemów w całej populacji gminy Piszczac

III Cele szczegółowe

- 1) podnoszenie wiedzy i świadomości dorosłych mieszkańców gminy na temat zdrowotnych i społecznych skutków wynikających ze spożywania i nadużywania alkoholu.
- 2) podnoszenie wiedzy wśród dzieci i młodzieży dotyczącej negatywnych skutków wynikających ze spożywania i nadużywania napojów alkoholowych, wyrobów tytoniowych oraz innych zachowań ryzykownych (uzależnień behawioralnych),
- 3) propagowanie i zdrowego stylu życia wśród dzieci i dorosłych mieszkańców gminy,

- 4) podejmowanie działań zmierzających do opóźnienia wieku inicjacji alkoholowej i tytoniowej wśród dzieci i młodzieży.
- 5) ograniczenie spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie,
- 6) dążenie do zmiany w zachowaniach i postawach wobec problemów alkoholowych mieszkańców gminy,
- 7) szerzenie informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy.
- 8) zmniejszenie rozmiarów problemów z nadużywaniem alkoholu, które aktualnie występują.
- 9) stwarzanie warunków do prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowymi dotkniętymi przemocą domową oraz wyrównywanie ich szans
- 10) poszerzanie wiedzy na temat szkód zdrowotnych wynikających z picia szkodliwego oraz uzależnienia od alkoholu i narkotyków, w tym wspieranie instytucji zajmujących się problematyką uzależnień.
- 11) podnoszenie świadomości oraz zwiększanie kompetencji osób pomagających dzieciom i pracujących z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnień i przemocy
- 12) poszerzanie umiejętności rodziców w zakresie kompetencji wychowawczych w obszarze profilaktyki ryzykownych zachowań ich dzieci,
- 13) poszerzanie wiedzy osób zajmujących się działaniami profilaktycznymi na temat szkodliwości alkoholu, narkotyków i innych form uzależnienia oraz obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

IV. Warunki niezbędne do osiągnięcia celów Programu.

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez:
  - a) udzielanie osobom z problemami uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej takiej jak: udzielanie porad psychologicznych, prowadzenie terapii przez psychologa i psychiatrę w Przychodni Zdrowia Psychicznego w Białej Podlaskiej oraz w klubie „AA Barka” oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Piszczacu;
  - b) finansowe wsparcie szpitali, stowarzyszeń, placówek i instytucji zajmujących się problematyką alkoholową, narkomanii i innych używek oraz przemocy w rodzinie;
  - c) udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez terapię rodzinną, wsparcie psychologa oraz ochronę przed przemocą w rodzinie;

- d) udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkołach podstawowych;
- 2) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii poprzez:
  - a) dla dorosłych:
    - przygotowanie materiałów informacyjnych o szkodliwości alkoholu i innych używek.
  - b) wśród dzieci i młodzieży:
    - prowadzenie programów edukacyjnych dotyczących szkodliwości alkoholu, nikotyny, narkotyków, dopalaczy wspólnie z radami pedagogicznymi szkół w powiązaniu z programami wychowawczymi szkół, prezentacje spektakli teatralnych, koncertów muzycznych, warsztaty szkolne, konkursy i warsztaty promujące zdrowy tryb życia bez nałogów, zajęcia pozalekcyjne w Gminnym Centrum Kultury i Sportu w Piszczacu oraz w klubie Sportowym „Lutnia”
    - działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 3) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, fundacji i osób fizycznych na rzecz:
  - a) organizowania wypoczynku letniego, aktywizacji kulturalno – oświatowo-zdrowotnej dla rodzin oraz różnych form sportowo- edukacyjnych.
  - b) dofinansowanie kursów i szkoleń specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi wywodzącymi się z rodzin dysfunkcyjnych oraz pracy z dziećmi – sprawcami i ofiarami przemocy domowej, dla pracowników poszczególnych instytucji z terenu gminy: policji, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, instytucji kościelnych oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 4) podejmowanie interwencji w sprawach naruszenia przepisów reklamowania alkoholi, w tym piwa, w miejscach publicznych oraz szkołach;
- 5) kontrolę miejsc prowadzących handel wyrobami alkoholowymi w szczególności w zakresie zakazu sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.

V. Działania podjęte w ramach stosowanych profilaktyk zawartych w Narodowym Programie Zdrowia.

Profilaktyka uniwersalna- ukierunkowana na całą populację mieszkańców Gminy Piszczac. Składają się na nią działania adresowane do całej społeczności lokalnej bez względu na indywidualny stopień ryzyka występowania problemów związanych z alkoholem lub innymi uzależnieniami. Celem owego działania jest zmniejszenie lub eliminacja czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w naszej gminie.

Działania profilaktyki uniwersalnej mają dwa cele:

- 1) promocję zdrowego stylu życia;
- 2) opóźnienie inicjacji alkoholowej, a przez to zmniejszenie występowania zachowań ryzykownych. Najważniejszą profilaktyką jest profilaktyka środowiskowa otaczająca grupy zdrowe nie skażone jeszcze alkoholem, nikotyną czy używkami. Realizatorami profilaktyki uniwersalnej są nauczyciele, organizacje pozarządowe współpracujące z Komisją, a miejscem realizacji są szkoły, świetlice wiejskie oraz inne miejsca w których odbywa się integracja na świeżym powietrzu np.(grill parki, leśniczówka Barwinek, stadion Klubu Sportowego „Lutnia”, kompleksy sportowe przy szkołach podstawowych). Przygotowywane będą programy, spektakle poruszające aktualne problemy środowiska szkolnego oraz grup rówieśniczych, dostosowane do wieku odbiorców;
- 3) dla dzieci najmłodszych (klas I-III) zajęcia prowadzone będą w formie edukacyjnych zabaw, gier i pogadanek, które pokażą dzieciom jak unikać i radzić sobie z problemami występującymi w ich otoczeniu. Podczas warsztatów dla klas IV-VI stosowane będą bardziej zaawansowane techniki edukacyjne (burza mózgów, komunikacja, mapy myśli). Ta grupa wiekowa obejmuje w profilaktyce trzy zagadnienia: agresję, uzależnienia oraz zagrożenia związane z mediami;
- 4) programy dla klas VII-VIII szkoły podstawowej obejmuje warsztaty uwzględniające tematykę zagrożeń społecznych, oraz specyfikę okresu dojrzewania i wchodzenia w dorosłość. Uczą samodzielnego myślenia, uświadamiają własną indywidualność, pokazują jakie mogą być konsekwencje niewłaściwych wyborów i decyzji życiowych. Poruszane są problemy przemocy, agresji, uzależnień od używek oraz masmediów. Pierwszą i podstawową zasadą profilaktyki jest rozmowa, współpraca z rodzicami oraz przygotowanie programów, które nie będą straszyły dzieci, ale pobudzą do myślenia i działania. Komisja swoje działania z dziećmi i ich rodzinami opiera również na zmaganiach sportowych, warsztatach w świetlicach, piknikach rodzinnych, warsztatach artystycznych (muzycznych, plastycznych, relaksacyjnych, itp.) poza lekcyjnych prowadzonych w świetlicach wiejskich, Gminnym Centrum Kultury i Sportu, klubie GLKS Lutnia oraz wykwalifikowaną kadrę, finansowaną z budżetu komisji, pokazując jak można spędzić wolny czas oraz rozwinąć swoje zainteresowanie i kształtować charakter, wrażliwość danej populacji bez picia, palenia i innych substancji szkodliwych naszemu zdrowiu. Działania Komisji w profilaktyce uniwersalnej są rodzajem szczepionki, serwowanej zdrowym ludziom w celu zwiększenia ich odporności na zagrożenie.

Profilaktyka selektywna adresowana jest:

- 1) do grupy podwyższonego ryzyka, która posiada pewne dysfunkcje społeczne. Celem działania jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych;
- 2) do dzieci i młodzieży, przeżywającej liczne trudności, które są zaniedbane wychowawczo, aby mogły lepiej przystosować się do wymogów życia społecznego.
- 3) przykładem profilaktyki selektywnej będą działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin w których występuje problem alkoholowy. Działania tego poziomu profilaktyki ma być działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.
- 4) do programu włączani będą rodzice, którzy mają problem z kompetencjami wychowawczymi poprzez udział w programie „szkoła dla rodziców i wychowawców”.

Profilaktyka wskazująca będzie adresowana do grupy wysokiego ryzyka. Dotyczy grup i jednostek z dysfunkcjami społecznymi, szczególnie demonstrowujących wczesne symptomy problemów alkoholowych, zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych, które nie spełniają kryteriów picia szkodliwego, zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu. Ma ona na celu przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz stworzenia warunków wyjścia z nałogów, prowadzi do normalnego życia w środowisku. Głównie będą to zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci przejawiających wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, będą podejmowane interwencje wobec uczestników upijających się czy eksperymentujących z narkotykami. Profilaktyka wskazująca swoimi działaniami obejmuje indywidualne potrzeby jednostki jak i specyficzne trudności związane z typem zaburzenia.

VI. Realizatorzy Programu

Realizatorami Programu są:

- 1) Komisja składająca się z 7 osób: przedstawiciele oświaty, opieki medycznej, policji, urzędu gminy oraz mieszkańców;
- 2) Szkoły, Gminne Centrum Kultury i Sportu, Kluby sportowe działające na terenie gminy;
- 3) współpracują:
  - a) instytucje służby zdrowia,
  - b) stowarzyszenia, koła gospodyń, sołectwa, gminne jednostki OSP, Klub AA Barka,

- c) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- d) Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna w Białej Podlaskiej.
- e) Porady psychologiczne, odbywające się w pokoju nr 9 w nowym budynku Urzędu Gminy w Piszczacu (co drugi czwartek – specjalista terapeuta uzależnień, od 12.00 do 15.00 z Ośrodka Leczenia Uzależnień w Dołdze, konsultacji psychologicznych prowadzonych przez psychologa specjalistę terapii uzależnień dla dorosłych(3 godziny raz w miesiącu w terminie wyznaczonym, psychologa dziecięcego z Warszawy dla rodzin dotkniętych przemocą, jak również dzieci z problemami wychowawczymi (raz w miesiącu w ilości 6 godzin po ustaleniu terminu ze specjalistą).
- f) Centrum Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem „Bona Fides”w Lublinie - filia w Białej Podlaskiej ul. Warszawska 15.
- g) Gminny Zespół Interdyscyplinarny – GOPS Piszczac.
- h) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń Wydziału Rodzinnego i Nieletnich oraz Wydziału Karnego.
- i) Dyżur pełnomocnika GKRPA w Piszczacu (każdy czwartek od godz. 15.30 do 17.30 w pokoju pełnomocnika w Urzędzie Gminy lub GOPS w Piszczacu).

VII. Określa się zasady wynagradzania członków Komisji następująco:

- 1) za wykonywanie zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi podstawą wypłaty wynagrodzeń w wysokości 200,00 zł brutto za każde posiedzenie jest lista obecności zatwierdzona przez przewodniczącego bądź pełnomocnika;
- 2) zwrot kosztów delegacji za udział w szkoleniu, konferencji, naradzie, lub spotkaniu poza terenem gminy Piszczac;
- 3) koszty obsługi GKRPA przez pełnomocnika poza godzinami pracy (po godz. 15:30) – 600,00 zł (brutto) miesięcznie;
- 4) wypłaty należności za udział w posiedzenie GKRPA oraz wynagrodzenie pełnomocnika zostaną przekazane przelewem na konto bankowe każdego z członków komisji przez Urząd Gminy w Piszczacu.